

Camino adelante

Con motivo de aparecer en el estadio de la prensa El Dia, portavoz de los republicanos de Manresa y su Comarca, sin distinción de matices, acude a nuestra pluma el grato recuerdo de la labor vigorosa y netamente idealista desarrollada en su época por la intitulada *Montaña Republicana* la cual tuvo que suspender su publicación por motivos que ciertamente no significaban falta de labor i consecuencia por los ideales de República, entre sus espontáneos y desinteresados creadores.

De sus campañas salieron vigorizados unos y se creó un plantel de hombres de buen temple y voluntad de espón, que en las sucesivas luchas habidas en los comienzos supieron alcanzar triunfos ruidosos e imponieron en algunas ocasiones su hegemonía en el ambiente político de nuestra ciudad. Y con decisión forjaron en diferentes fechas una copiosa mayoría en el Ayuntamiento manresano, desde donde supieron ganar la simpatía de sus conciudadanos por su ponderada política administrativa y por su tolerancia y respetos a cosas y personas, la armónica relación con todas las autoridades de la localidad.

Y en aquellos tiempos, nuestros amigos crearon de la nada los firmes puntos cardinales para poner a mejor altura bajo los aspectos, administrativo, de instrucción, higiene y protección al desvalido, los servicios municipales muy descuidados por cierto. Y decimos de nada, porque entonces los presupuestos ascendían tan sólo a *seis o setecientas mil pesetas*. ¡Cuánta diferencia con los vigentes que sobrepasan la enorme cifra de *dos millones de pesetas*! No somos fanáticos ni idólatras pero la historia de los hechos escrita está.

Obra del patriotismo del malogrado Fius y Palá y leales amigos fué la creación y funcionamiento de las escuelas nocturnas para obreros; la de Artes y Oficios que conquistó buen renombre por la aplicación de sus alumnos pensionados en el extranjero, el plan de obras de saneamiento dentro de las posibilidades exiguas del presupuesto ordinario, como la construcción de importantes cloacas como la de la calle del Coso y otras; la cubierta de los torrentes de San Ignacio y de Predicadores, y llevando con el agua potable la salud a diferentes barriadas castigadas por las epidemias tifóideas que representaban la muerte mansa pero segura de buen número de vecinos. Otra terrible enfermedad fué también desterrada de aquí gracias a una enérgica campaña preventiva de represalias y revacunación; la viruela. Y se practicó la caridad sin mirar a quien; se mitigaron penas y miserias de pobres enfermos y vergonzantes mediante el establecimiento de la beneficencia municipal.

Y hasta el golpe de Estado del 23, el trabajo decidido de nuestros genuinos representantes en el Municipio, quienes en colaboración con los demás elementos políticos del consistorio lograron dar cima a la obra de regeneración de la hacienda pública de Manresa, llegando a la deseada política administrativa de nivelación del presupuesto municipal.

Por lo que se refiere a la administración municipal en el momento presente, decimos que si el lápiz rojo gubernativo no es sistemáticamente implecable para con nosotros, tendremos el mayor gusto en intervenir la vida municipal cuyo aspecto administrativo deseamos sano y cristalino, y que grave sobre el contribuyente tan sólo el esfuerzo natural de tributación adoptado a sus medios y posibilidades.

Declaramos que estamos con todos los republicanos, bajo el dominador común cifrado en la implantación del régimen del gobierno del pueblo por el pueblo, establecido por mayoría en todos los continentes, y que nuestra satisfacción será desbordante, si nos es dable presenciar en el resto de España, la entente de todos los militantes numerosos que existen, curados de impaciencia y galardones, como hacemos los de Manresa, para encaminar el esfuerzo a un solo fin, inspirado en el supremo interés moral y material del país, ávido de espiritualidad y con deseos patrióticos de ver perfeccionados los servicios del Estado, Diputaciones y Municipios.

JUAN ESPINALT

EL DIA

DIARI D'ESQUERRA REPUBLICANA

Redacció i Administració:

Cirera, 13 - Teléfon 342

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

A Manresa 2' ptes. el mes

A fora . . 2'50 » » »

El número corrent 10 cèntims

Annucis comercials, esquelles mortuòries i encaixos, a preus de tarifa..

Solució de la crisi belga

Jaspar forma govern

Tarda, 4'30

Brusel·les, 4r—Axui al migdia el senyor Jaspar sotmetrà al rei Albert, la llista de membres del nou gabinet que ha format.

Coincidència "Ombres blanques" a Oceania

Si publicuéssim en aquest diari una secció d'efemèrides locals, en el nostre primer número de dilluns a la nit hauriem hagut d'anotar que vint anys enrera apareixia per primera vegada el «Bages - Ciutat». Efectivament. Quan dilluns—passada ja l'hora oportuna per llençar el primer número al carrer—passàvem les angúnies i esperances de la naixença, un amic ens recordava que a l'any 1909, en la mateixa data del calendari i a les mateixes hores de la vetlla, en l'antiga impremta de cal Abadal, hom passava el mateix tràngol per la vinguda al món del desaparegut diari portaveu del Centre Nacionalista Republicà.

Remarquem aquesta efemèride per la coincidència que representa que El Dia hagi vist per primera vegada la llum—en aquest cas la llum elèctrica—en el mateix mes, dia i hora, que vint anys endarrera, un altre diari que en el clos de la vida local defensà gairebé exactament guardades les evolucions obligades d'aquesta diferència d'anys—els mateixos ideals que nosaltres.

Ho remarquem, també, perquè considerem un deure no deixar passar per alt aquesta data sense dedicar un record ben afectuós a «Bages-Ciutat» el qual, durant tota la seva existència féu honor a la premsa d'idees esquerranes.

La Federació castiga

El Manresa a la cua de la classificació

Coneguda la manera d'obrar de la Federació Catalana de Futbol davant dels clubs petits, suposàvem que l'actitud del Manresa, de diumenge passat, seria castigada i que el Sabadell hauria sortit guanyador dels dos punts en un partit no jugat. Com que així ho suposàvem, així ho vam escriure. Però poc ens podiem suposar que ens quedéssim tan curts, en apreciar les injustícies dels dirigents del futbol català.

Segons llegim en un diari esportiu, que acostuma estar enterat de les coses federatives.

«El Manresa ha perdido por su actitud los dos puntos que han pasado al haber del Sabadell y por aplicación de la tabla de castigos queda en la cola de la clasificación.»

D'acord amb això la taula de classificació senyala el Sabadell a primer lloc amb 16 punts i el Manresa al darrer amb 0. I això encara sense les altres sancions que, segons diuen, encara aniran venint. Amb motiu d'aquesta classificació

(Continua a la página 2)

La projecció, entre nosaltres, d'aquest film, d'una valor moral i documental inapreciable, dona actualitat a un article en el qual l'ágil ploma d'Aurora Bertrana ha publicat a «D'ací i d'allà», explica la projecció de les meravelloses escenes del film, El re-
produim en part.

Els matins, quan el sol és encara darrera les altes muntanyes i el mar i el cel són quietos, nítids i silenciosos, la gent de la Metro Goldwyn, baixen en mallot i travessen el passeig per tirar-se a l'aigua. Poc a poc, els habitants de la petita ciutat han descobert l'hora del bany de les dones del «cine» i hi acudeixen llaminers. El mallot verd jade emmotllant el cos escultural de la senyoreta G. El mallot roig sedós de miss T. encisen els ciutadans ensoports de la capital oceànica.

Cap al tard, quan els autos arriben davant d'«Aina Pare», carregats de filmadors i d'artistes, mitja vila es reuneix per a veure'is. Just al costat de l'hotel han llogat un edifici, de pedra, que havia estat una caserna dels primers temps de l'ocupació francesa. Allí han instal·lat un taller on revelen i preparen les cintes. Un gran rètol encapçala la portada. «Studio Metro Golwyn Mayer». Allí també enrolen els artistes indígenes, les dansarines, els cantaires i tocaires (es tracta de percussió). Tothom és ben tractat i ben pagat, i aquest lloc ha esdevingut el punt més atractiu de tota la vila. Tot el dia hi ha anades i vingudes, visites, comissions. Els industrials diuen que la vinguda de la Metro Golwyn és una font de riqueses per Tahiti.

—Hi deixaran uns quants milions!

A can Banbridge han encarregat una munió de pirogues i també uns aparells per filmar al fons de l'aigua, i una mena de torre flotant per a les escenes aquàtiques. Per les escenes submarines es serveixen d'unes capses tancades hermèticament en forma de con al revés, cobertes d'una roba negra. Un vidre al fons permet de mantenir la quietud de l'aigua i un forat al capdamunt serveix per l'objectiu. L'operador damunt d'una gran xalana s'aboca a la capsa per filmar. Aquestes interessantíssimes escenes (la pesca de l'ostra perlera) són totes fetes al migdia, sota els raigs terribles de l'astre tropical, i més d'un operador hi ha deixat la pell (en el sentit estricte del mot).

A Hicuerú (lloc de l'acció del romanço) ningú no va posar-hi els peus. Uns illots coralins amb algunes cabanes a sobre, serviren admirablement per imitar l'illa Pomotú (Arxipèlag Perillós). Com illa deserta on passen les principals escenes del film es varen servir d'Arué, platja situada al fons de la badia de Batàvia (lloc històric unit al record de Cook) i també dels esplèndids torrents de Hitia (Costa est de Tahiti) on es banyen les noies salvatges sota els ulls encisats de Lloyd. A Arué varen llogar un tros immens de platja coberta d'espessa vegetació, indret desert damunt el qual

creix lliurement tota mena d'herbes salvatges. El feren netejar, i ho sallaren tot. El deixaren pelat com un camp de sembra, i després hi plantaren bananers, «taros», «burraus». Hi bastiren un poble. Aquest poble era enciser, semblava talment de debó. Allí Monte Blue va deixar-se créixer la barba. Allí, brut, barbut, espellit, passava llargues hores solitàries tot contemplant la mar.

Allí Raquel Torres menuda i encisera, perlava espanyol amb un graciós accent mexicà, i un francès vacil·lant i arbitrari per a entendre's amb ses companyes maoris, mentre els operadors filmaven escenes de dansa. Allí flirtejava míster K. i els joves electricistes amb les noies indígenes.

Més de dos cents tahitians prengueren part en l'acció, homes, dones, infants. Tots els vells instruments de percussió, armes de combat, eines de cuina dels temps antics foren posats en renou.

Adhuc els venerables «chefs» de districte varen ésser enrolats per a prendre part en l'acció, i una vella marquesana, plena d'arrugues i de tatuatges, va filmar també. Aquella multitud pacífica, riallera arribava el matí per restar-hi fins el vespre. Els xinesos (que no perden mai el cap) varen instal·lar-hi restaurants ambulants, i els tahitians, incapaços de guardar un cèntim, així que cobraven anaven a canviar el guany de tot el dia per una tallada de cindria, una paperina de caucets, dolços o aixarop.

En aquell lloc ple de bellesa natural, les noies indígenes s'hi movien sense afectació gracioses i simples.

Damunt d'una tarima enlairada havien instal·lat els operadors. A baix, mig'ajeguts en «chaises-longues», s'estaven els directors, «mètres en scène», secretari (amb el text a la mà. L'enginyer electricista, amb pantalons i camisa blanca d'esport era enfilat damunt d'un teraplè, amb un porta-veu per donar ordres als seus subordinats. Allí prop hi havia un camió automòbil damunt del qual es trobava instal·lat un grup electrogènic, de potència considerable (120 HP.)

D'aquesta central ambulant sortia una multitud de cables en totes direccions, els quals anaven a parar als reflectors i bombetes que voltaven l'escena.

L'interpret s'estava a baix voltat d'artistes i figurants. El director donava una ordre i ell la trametia en polinèsic. Inmediatament una colla de dansarines maoris s'aixecaven, joioses, mostrant llurs dents esclatants i anaven a

(Contiua a la página 2)